

tüphanelerinde birer nüshası mevcuttur. 4. *Yûsuf u Züleyhâ*. İranlı şair Mol-la Câmî ile Türk şairlerinden Hamdî'nin aynı adı taşıyan eserlerine nazîre olarak yazılmıştır. Şair, bu müelliflerin konu-yu geniş tutup onu esas mahiyetinden uzaklaştırdıklarını, kendisinin ise eserini Kur'an'daki Yûsuf sûresine sadık kalarak yazdığını bildirir. Türkçe olan bu mesneviyi 974'te (1567) Mekke'de tamamlayarak II. Selim'e ithaf etmiştir. Bu gün bilinen yegâne nüshası Manisa İlk Halk Kütüphanesi'nde bulunmaktadır (nr. 1215/5). 5. *Menâsik-i Hac*. Manzum olup 1090'da (1679) istinsah edilen bir nüshası Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi'ndedir (Hazine, nr. 146). 6. *Mesâhatnâme*. Aynı yazmanın 23^a-38^a varakları arasında yer alan bu Türkçe mensur risâle, Mekke'deki bazı eserlerin inşâ tarihi ve bunların mimari ölçüleri hakkındadır. Eserin ayrıca Süleymaniye Kütüphanesi'nde de bir nüshası vardır (Aya-sofiya, nr. 3989).

Bursalı Mehmed Tâhir, Gubârî'nin *Ter-cüme-i Târih-i Cennâbî* adlı bir eseri olduğunu kaydeder ki 1588'de tamamlanıp III. Murad'a ithaf edilen bu eserin ona ait olması mümkün değildir. Süleymaniye Kütüphanesi'nde bulunan (Esad Efendi, nr. 3486/1) ve Gubârî'ye nisbet edilen *Na't-ı Şerîf Mîr Kâsım* adındaki başka bir Gubârî'ye aittir. Aynı kütüphanede kayıtlı (Yazma Bağışlar, nr. 1285/1) *Gazavât-ı Midilli* adlı eser de 907 (1501) tarihini taşıdığına göre yine başka bir Gubârî tarafından kaleme alınmıştır.

Kaynaklar Gubârî'nin hattatlığı hakkında, onun Osmanlı hattatlarının pîri sayılan Şeyh Hamdullah'ın oğlu Mustafa Dede'den yazı meşkettiği ve "gubârî" adı verilen yazıda usta olduğu dışında bir bilgi vermemektedir. Esasen şair de Gubârî mahlasını bu çok ince yazı tarzında gösterdiği maharet dolayısıyla almıştır.

BİBLİYOGRAFYA :

Âşık Çelebi, *Meşâirü'ş-şuarâ*, vr. 285^a-286^a; Latîfî, *Tezkire*, s. 252-253; Beyânî, *Tezkire*, İÜ Ktp., TY, nr. 2568, vr. 61^a; Âlî, *Künhü'l-ahbâr*, İÜ Ktp., TY, nr. 2377, vr. 205^b; *Künhü'l-ahbâr'ın Tezkire Kısmı* (haz. Mustafa İsen), Ankara 1994, s. 247-249; Kınalızâde, *Tezkire*, II, 712-717; Evliya Çelebi, *Seyahatnâme*, IX, 791; Müstakimzâde, *Tuhfe*, s. 246-247; *Osmanlı Müellifleri*, III, 112-114; Babinger (Üçok), s. 103-104; İsmet Parmaksızoğlu, "Abdurrahman Gubârî'nin Hayatı ve Eserleri", *TD*, sy. 2 (1950), s. 347-356; *Kâmûsü'l-a'lâm*, V, 3256; "Gubârî, Abdurrahman", *TA*, XVIII, 104; Mustafa Kutlu, "Gubârî, Abdurrahman", *TDEA*, III, 375.

ALİ ALPARSLAN

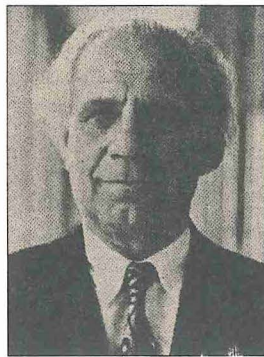
GUBOĞLU, Mihail

(1911-1989)

Türk asıllı Romen tarihçisi, Türkolog.

Gagauz Türkleri'nden olup Moldavya'nın Ceadar (Çadır)-Lunga şehrinde doğdu. İlk öğrenimini burada, orta öğrenimini Bender'de, yüksek tahsilini Cernauti Üniversitesi Edebiyat ve Felsefe Fakültesi'nde yaptı. *Gagauzii in Lumina Istoriei* (tarih ışığında Gagauzlar) adlı teziyle 1938'de buradan mezun oldu. 1940 yılında *Relatiile Române-turce in Decursul Veacurilor* (yüzyıllar boyunca Türk-Romen ilişkileri) adlı doktora çalışmasını tamamladı. Aynı yıl, dönemin Türkiye Cumhuriyeti büyükelçisi Hamdullah Suphi Tanrıöver şerefine Yaş şehrinde açılan Türkoloji Enstitüsü'nde görev aldı. 1945'te Bükreş'te kurulan Balkanoloji Enstitüsü'ne tayin edildi. Yaş ve Bükreş üniversitelerinde Türk dili ve tarihi dersleri verdi. 1948-1963 yıllarında Romen İlimler Akademisi Tarih Enstitüsü'nde çalıştı. Bu arada Romen Devlet Arşivi'ndeki Türkçe ve Romence belgeler üzerinde incelemeler yaptı. 1963-1968 yılları arasında akademinin Güneydoğu Avrupa Araştırmaları Enstitüsü'nde görev aldı. 1966'dan itibaren hemen her yıl Türkiye'ye giderek Başbakanlık Osmanlı Arşivi ve İstanbul kütüphanelerinde araştırmalar yaptı. 1968-1977 yıllarında Bükreş Üniversitesi'nde Osmanlı tarihi dersleri okuttu ve buradan emekli oldu. Türkiye'de ve diğer birçok ülkede düzenlenen Türkiyat ve şarkiyat kongrelerine katılan ve dikkate değer tebliğler sunan Guboğlu, Türkoloji kongresi dolayısıyla geldiği İstanbul'da 11 Mayıs 1989'da öldü, cenazesi daha sonra Bükreş'e nakledildi. Mihail Guboğlu Romence'den başka Türkçe, Fransızca, Almanca ve Rusça da biliyordu.

Eserleri. Kitaplar. *Tabele Sincronice. Datele hegirei și ale erei noastre. Cu o intraducere in cronologia Musulmana*

Mihail
Guboğlu

([Senkronik cetveller. Hicri ve milâdî karşılama tarihleri. Müslüman kronolojisine giriş], București 1955); *Paleografia și Diplomatiica Turco-Osmana. Studiu și Album* ([Osmanlı-Türk paleografya ve diplomatikası. Etüt ve albüm], București 1958); *Catologul Documentelor Turcești* ([Türkçe belgeler katalogu, I-II, București 1960, 1965); *Cronici Turcești Privind Tarile Române. Extrade* ([Romen ülkelerine ait Türk kronikleri], I-II, București 1965, 1974).

Makaleler. "Contribution roumaines aux études orientales" (*Ar.O*, XXIII/3, s. 454-475); "Dimitrie Cantemir și Istoria Imperiului Otoman" (*Studii și articole de Istorie* [București 1957], II, 184-208); "Inscription turque de Bender relative à l'expédition de Soliman le magnifique en Moldavie 1538/945" (*SAO*, I, 175-187); "Dimitrie Cantemir orientaliste" (*a.e.*, III, 129-160).

Bunlardan başka çeşitli ilmi dergilerde pek çok makale, tanıtma ve tenkit yazısı, nekroloji yazan ve belge neşri yapan Guboğlu'nun sunduğu tebliğler de yayımlanmıştır (çalışmalarının bir listesi için bk. A. Çetin, *TDA*, sy. 15, s. 212-231; Codarcea, sy. 1, s. 279-286).

BİBLİYOGRAFYA :

Atilla Çetin, "Romen Türkoloğu Prof. Mihail Guboğlu'nun Türk Tarih ve Kültürü Araştırmalarına Dair Bibliyografya Denemesi: 70. Doğum Yılı Münasebetiyle", *TDA*, sy. 15 (1981), s. 210-231; a.m.f., "Büyük Bir Âlimin Ölümü: Romanyalı Türkolog Prof. Mihail Guboğlu'nun Ardından", *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, sy. 33, İstanbul 1989, s. 41-47; a.m.f., "Ölümünün Birinci Yılında Romanyalı Türkolog Prof. Mihail Guboğlu", *Boğaziçi*, sy. 2, İstanbul 1990, s. 11-12; İrfan Ünver Nasrattınoğlu, "Prof. Dr. Mihail Guboğlu'nu Kaybettik", *TK*, XXVII/316 (1989), s. 486-490; Gh. I. Ionitâ, "Mihail Guboğlu (1911-1989)", *Analale Universitatii București. Istorie*, XXVIII, București 1989, s. 106-108; Mihai Maxim, "Mihail Guboğlu (1911-1989)", *Caietele Laboratorului de Studii Otoman*, sy. 1, București 1989, s. 275-277; Cristina Codarcea, "Guboğlu Bibliyografyası", *a.e.*, s. 279-286; "Guboğlu, Mihail", *TA*, XVIII, 104-105; "Guboğlu, M.", *Enciclopedia Istoriografiei românești*, Bucarest 1978, s. 164-165; "Guboğlu", *TDEA*, III, 376.

ATILLA ÇETİN

GUCDÜVÂNÎ, Abdülhâlik

(عبدالحق غجدواني)

(ö. 575/1179 veya 617/1220)

Orta Asya sülâlesinin gelişmesinde büyük rol oynayan Hâceğân silsilesinin kurucusu.

Buhara'ya yaklaşık 30 km. uzaklıktaki Gucdüvân köyünde (bugünkü telaffuzu Gicdûvân) doğdu. *Risâle-i Şâhibiyye* adlı eserinde (s. 95-96) anlattığına göre